

Overzicht van onze belangrijkste werkzaamheden en resultaten

In 2024 hebben we binnen het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG) weer hard gewerkt om de kwaliteit van de oogheelkundige zorg in Nederland naar een nog hoger niveau te tillen. Onze strategische agenda, die we in 2019 tijdens de beleidsdagen hebben bepaald, was daarbij ons kompas. In dit jaarbericht presenteren we u de belangrijkste resultaten van onze inspanningen in het afgelopen jaar.

Opleiding

Het is belangrijk dat er ook in de toekomst goed opgeleide oogartsen zijn. In 2024 hebben we diverse stappen gezet om dit te waarborgen:

Opleidingsplan vastgesteld: Het College Geneeskundige Specialismen heeft het nieuwe landelijke opleidingsplan vastgesteld. Het Besluit Oogheelkunde is hierop aangepast. De datum van inwerkingtreding was 1 april 2024.

Digitale Leeromgeving in ontwikkeling: We ontwikkelen een digitale leeromgeving waarin het cursorisch onderwijs (deels) wordt geïntegreerd. Als eerste is de module Cataract ontwikkeld en beschikbaar gesteld. Alle aios hebben toegang gekregen tot deze digitale omgeving. De tweede module, gericht op optica, is in ontwikkeling.

Voortgangstoets up-to-date: We hebben de jaarlijkse landelijke digitale voortgangstoets voor aios oogheelkunde (LTAO) voor de vierde keer afgenomen. De toetscommissie heeft nieuwe vragen ontwikkeld om de relevantie en uitdaging van de toets te waarborgen.

Wetenschap

Om de kwaliteit van oogheelkundige zorg op hoog niveau te houden, blijven we wetenschappelijk onderzoek en een snelle implementatie van nieuwe inzichten in de dagelijkse praktijk stimuleren. De commissie Wetenschap speelt hierin een sleutelrol. De belangrijkste activiteiten van 2024:

Kennisagenda: We hebben de opbrengst van de oogheelkundige Kennisagenda 2020 geëvalueerd. Hieruit bleek dat het merendeel van de geprioriteerde projecten subsidie heeft verkregen en succesvol is afgerond. We actualiseren de Kennisagenda in 2025/2026.

AI-werkgroep: De commissie Wetenschap vraagt aandacht voor de groeiende rol van artificiële intelligentie (AI) bij onder meer de oogheelkundige bedrijfsvoering. De commissie stelt voor dit naar een hoger plan te brengen door een aparte NOG AI werkgroep in te stellen.

Nieuwe voorzitter: Saskia Imhof heeft afscheid genomen als voorzitter van de commissie Wetenschap. Onder haar voorzitterschap kwam onder meer het "Het Nationale Onderzoeksplan Oogheelkunde 2022-2030" tot stand. Hiervoor is de Nederlandse oogheelkunde haar veel dank verschuldigd. Rudy Nuijts heeft haar opgevolgd als voorzitter.

Voordracht Wetenschaps- en Innovatieprijs 2025: Het NOG bestuur heeft eind 2024 de multicenter gerandomiseerde BICAT-NL studie voorgedragen voor de Wetenschaps- en Innovatieprijs 2025 van de Federatie Medisch Specialisten (FMS). Het bestuur heeft deze voordracht namens de commissie Wetenschap gedaan. Het onderzoek heeft de veiligheid en (kosten)effectiviteit van tweezijdige cataractchirurgie op één dag aangetoond. Daarmee levert het substantiële voordelen op voor zowel de patiëntenzorg als de gezondheidszorg in het algemeen. Daarom verdient deze studie in onze ogen de Wetenschaps- en Innovatieprijs 2025.

Kwaliteit

Het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van zorg blijft een continu proces. Dit proces omvat het beschrijven van goede zorg, implementeren, meten en evalueren. Door voortdurend aandacht te besteden aan alle facetten van de kwaliteitscyclus, blijft de oogheelkundige zorg in Nederland van hoog niveau. De commissie Kwaliteit speelt hierin een actieve rol. Zij monitort de relevante ontwikkelingen en vertaalt deze naar concrete beleidsplannen en acties voor het NOG.

Daarnaast heeft de commissie in het afgelopen jaar stappen gezet op verschillende gebieden:

Richtlijnontwikkeling en -onderhoud

We hebben nieuwe richtlijnen opgesteld en bestaande richtlijnen geactualiseerd om aan te sluiten bij de nieuwste inzichten en wetenschappelijke ontwikkelingen. Een aantal belangrijke initiatieven zijn:

- Publicatie van de nieuwe richtlijn infectieuze keratitis.
- Ontwikkeling van een richtlijnmodule over het tijdsbestek tussen twee cataractoperaties. Deze module hebben we eind 2024 ter commentaar voorgelegd aan de leden.
- Betrokkenheid bij de ontwikkeling van de infectiepreventie-SRI-richtlijnen 'Desinfectie huid en slijmvliezen plus puncties' en 'Voor toediening gereed maken (VTGM) buiten de apotheek en toediening medicatie'. (zie link hier)
- Ontwikkeling van de richtlijn progressieve myopie en herziening van de richtlijn uveïtis zijn in volle gang!

De subcommissie Richtlijnen is voortdurend op zoek naar oogartsen en aios die willen meedenken over de inhoud van oogheelkundige richtlijnen. Actieve betrokkenheid van leden is essentieel om de richtlijnen actueel te kunnen houden. Interesse? Meld u aan via kwaliteit@oogheelkunde.org.

Kwaliteitsregistratie:

In 2024 hebben we aanzienlijke vooruitgang geboekt in de kwaliteitsregistratie voor cataractzorg. De toetsing van de cataractregistratie voor opname in het kwaliteitsregister is succesvol afgerond.

Daarnaast is het aantal unieke oogartsen dat in 2024 heeft ingelogd met 66% gestegen. Dit komt onder andere door actieve promotie van de registratie via nieuwsberichten en een presentatie van de resultaten tijdens het NIOIC-congres.

We hebben veel aandacht besteed aan het overstappen van handmatige aanlevering naar automatische aanlevering omdat de administratieve lasten daarmee verminderen. Afgelopen jaar hebben 3 instellingen deze overstap gemaakt en zijn 5 instellingen zich hierop aan het voorbereiden. Van de 94 instellingen leveren er momenteel 31 instellingen geautomatiseerd aan. Ook in 2025 ligt de focus op het verminderen van de administratieve last door automatische aanlevering.

Uit de verzamelde data blijkt dat in 2023 184.172 cataractoperaties zijn uitgevoerd, met een significante visusverbetering bij patiënten. Deze inzichten hebben we samengevat in een [infographic](#).

Ook hebben we een aantal verbeteringen aan het Cataractdashboard toegevoegd. Hierdoor zijn resultaten beter inzichtelijk en beter te vergelijken met de benchmark en met collega's binnen dezelfde instelling. Meer informatie en toegang tot het dashboard vindt u via de website van [Dutch Hospital Data](#).

Geneesmiddelencommissie

In 2023 hebben we de geneesmiddelencommissie opgericht. Deze commissie ondersteunt op verzoek van het Zorginstituut en de commissie Beoordeling Add-on Geneesmiddelen van Zorgverzekeraars Nederland de beoordelingen voor toelating van oogheelkundige dure geneesmiddelen op de Nederlandse markt. De NOG werkgroepen worden, waar van toepassing, gevraagd om de verzoeken voor toelating inhoudelijk te beoordelen en standpunten te schrijven. In 2024 is het traject van toelating van Faricimab volledig doorlopen. In februari 2025 heeft het Zorginstituut de minister positief geadviseerd over toelating van Faricimab tot de Nederlandse markt voor de behandeling van retinale veneuze oclusies (RVO). Als de minister dit advies overneemt kunnen ziekenhuizen en verzekeraars binnenkort afspraken maken over het gebruik van Faricimab voor retinale veneuze oclusies.

Nascholing

We ondersteunen de implementatie van richtlijnen met e-learnings en stroomdiagrammen. Dit jaar hebben we een specifieke e-learning over infectieuze keratitis ontwikkeld. Verder is de subcommissie Bij- en Nascholing versterkt met nieuwe bestuursleden. De commissie richt zich op het verkennen van nieuwe vormen van kennisdeling.

Visitatie

Jaarlijks voert de subcommissie Kwaliteitsvisitatie ongeveer 22 kwaliteitsvisitaties op locatie uit. De commissie bestaat uit 14 visitatoren. Zij krijgen elk jaar een visitatietraining en volgen de ontwikkelingen vanuit de adviescommissie Kwaliteitsvisitaties van de Federatie Medisch Specialisten (FMS).

Visitatieprocessen zijn verder geoptimaliseerd om instellingen te ondersteunen bij het waarborgen van kwalitatief hoogwaardige zorg. Dit jaar hebben we de norm duurzaamheid toegevoegd aan de visitatiemethodiek, wat bijdraagt aan het inpassen van verduurzaming in de praktijk. Komende jaren wordt de gehele visitatiemethodiek herzien en ontwikkelen we een specifieke module voor de refractiechirurgie.

Verduurzaming

Er is gewerkt aan het verduurzamen van de oogheelkundige zorg. Het NOG-uitvoeringsplan voor de Green Deal Duurzame Zorg is geautoriseerd. Details hierover vindt u in het [uitvoeringsplan](#). Daarnaast hebben we meerdere [best practices](#) ontwikkeld. Daarmee bieden we oogartsen concrete tools om duurzamere keuzes in de praktijk te maken. De projectgroep Duurzame oogheelkunde is gevormd in de commissie Duurzaamheid en heeft daarmee een vaste plaats onder de commissie Kwaliteit gekregen.

Patiënteninformatie

We hebben nieuwe patiënteninformatie ontwikkeld en gepubliceerd, zoals de informatie over leeftijdsgebonden maculadegeneratie (LMD) op [Thuisarts.nl](#). Ook hebben we de keuzekaarten voor keuzes bij (bilaterale) [cataractchirurgie](#) en immunomodulerende medicatie bij uveïtis ontwikkeld: [Keuzekaart uveïtis](#) en is een keuzekaart over keuzes bij intravitreale injecties bij leeftijdsgebonden maculadegeneratie in aantocht.

Voor het komende jaar ligt de focus op het verder integreren van digitale hulpmiddelen in de kwaliteitscyclus en het versterken van de samenwerking met andere medische disciplines.

Beroepsbelangen

Ook in 2024 stond de Beroepsbelangencommissie (BBC) consequent stil bij de vraag hoe de belangen van de diverse oogartsen het best kunnen worden behartigd. Daarnaast vraagt het onderhoud van normtijden en de DBC's doorlopend aandacht. Verder heeft de BBC regelmatig contact met de Optometristen Vereniging Nederland en de Nederlandse Vereniging van Orthoptisten.

Normpraktijk herzien

Het document 'De oogheekundige *normpraktijk*' uit 2016 is herzien en gepubliceerd op de website van het NOG.

Loopbaanmonitor 2024

Begin 2024 hebben 377 oogartsen en aios de Loopbaanmonitor van de Federatie ingevuld. Uit dit onderzoek blijkt dat oogartsen en aios een gemiddelde mate van werkplezier ervaren en bovengemiddeld toegewijd zijn. Maar we zien ook dat zij ontevreden zijn over de werkdruk en dat vitaliteit een aandachtspunt is. Om vitaliteit en werkplezier te stimuleren en oogartsen te behouden voor het vak is het dus belangrijk dat we ons inzetten voor gezond en veilig werken.

Regiobijeenkomsten

Tijdens zes regiobijeenkomsten op verschillende locaties spraken 44 oogartsen met de BBC-leden en het NOG-bestuur. In totaal hebben we 25 ziekenhuizen, 7 UMC's/OZR en 12 zelfstandige behandelcentra bereikt. Het doel van deze bijeenkomsten is het versterken van regionale samenwerking en het bespreken van gezamenlijke uitdagingen in de oogzorg. De gesprekken richtten zich vooral op de samenwerking tussen ZBC's, UMC's en algemene ziekenhuizen, met specifieke aandacht voor ANW-diensten, personeels- en capaciteitsproblemen. Daarnaast kwamen de toenemende werkdruk en de signalering en implementatie van innovaties binnen de oogheekunde aan bod.

ANW-diensten

In januari 2024 vond een paneldiscussie plaats over manieren om de druk op de ANW-diensten te verlichten en eerlijker te verdelen. Naar aanleiding hiervan hebben we begin 2025 een subsidieaanvraag ingediend bij de Stichting Kwaliteitsgelden Medisch Specialisten voor een grootchalig project dat regionale en nationale oplossingsrichtingen voor de ANW-diensten in kaart brengt en implementeert.

Bestuurlijk overleg IZA

Op 3 juni 2024 presenteerden oogartsen Marije Sminia en Irene van Liempt tijdens de IZA-sessie "Juiste Zorg op de Juiste Plek" de vooruitstrevende rol van de oogheekunde. Zij lieten zien dat patiënten op de juiste plek worden behandeld door taakherschikking, substitutie naar de eerste lijn en samenwerking met andere disciplines zoals optometristen. Zij vroegen daarbij ook aandacht voor factoren die Juiste Zorg op de Juiste Plek (JZOJP)-processen vertragen, zoals (niet beschikbare/ onduidelijke) financiering, casemix verzwaring en werkplezier. Aanwezig waren onder andere de minister, staatssecretaris en zorgbestuurders van VWS, NZa, NFU, NVZ en zorgverzekeraars.

Gezond en veilig werken

Het NOG heeft een student van de TU Delft een afstudeeronderzoek laten uitvoeren naar de ergonomie van de oogarts bij het gebruik van de spleetlamp. Hiervoor heeft de student een nieuw ontwerp gemaakt voor de unit waarop de spleetlamp en de bijbehorende stoel staan. Dit onderzoek heeft tot meer aandacht voor de houding van de oogarts bij het gebruik van de spleetlamp geleid. De industrie heeft inmiddels interesse getoond in het ontwerp.

Betaaltitel optometrie

Het Zorginstituut heeft een concept adviesrapport geschreven over de betaaltitel voor de optometrie. Wij konden ons onvoldoende vinden in de inhoud van dit rapport. De Beroeps Belangen Commissie (BBC) is van mening dat de betaaltitel optometrie alleen ingevoerd kan worden met een duidelijk kwaliteitskader waarbinnen vergoede optometrische zorg wordt geleverd. Daarbij moet ook aandacht zijn voor de casemixverzwaring in de tweede lijn, die deze betaaltitel met zich mee zal brengen.

Verder is een goede regionale samenwerking tussen de optometristen die gebruik maken van de betaaltitel en de oogartsen essentieel. Dit heeft geleid tot een overleg met VWS, de NZa, het Zorginstituut, de Oogvereniging en het NOG over de positionering van de optometrie betaaltitel. VWS, de NZa en het Zorginstituut hebben naar aanleiding hiervan aangegeven dat zij eerst samen tot een standpunt moeten komen, voordat het overleg over de betaaltitel kan worden hervat.

BBC-inspiratiesessie tijdens NOG-congres

Tijdens het NOG-congres presenteerde de BBC inspirerende voorbeelden van oogartsen op het gebied van ANW-diensten, inzet van digitale zorgstraten en het belang van fysieke gezondheid van de oogarts. Daarnaast kregen de aanwezigen verschillende stellingen voorgelegd over oogheekunde in tijd van schaarste.

Standpunt voorbehouden handelingen herzien

In 2024 hebben we een begin gemaakt met het herzien van het standpunt voorbehouden handelingen. Aanleiding voor deze herziening waren verzoeken uit het land om het standpunt te verbreden, de hoog complexe oogheekundige zorg te duiden en de visitatiecommissie een beter handvat te geven. Ook worden de juridische aspecten weer helemaal nagekeken en duidelijker verwoord.

Het bestuur en bureau

In 2024 heeft het bestuur zich gericht op versterking van de oogheelkundige zorg en samenwerking binnen de medische sector. Het bureau speelde hierin een ondersteunende rol door projecten te faciliteren en communicatie met leden en stakeholders vorm te geven.

Nieuwe voorzitter benoemd

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van maart 2024 is Hans Vingerling benoemd tot nieuwe voorzitter van het NOG. Hij heeft Marit Maatman opgevolgd. Marit Maatman streefde naar een efficiëntere organisatie van de oogheelkundige zorg, met aandacht voor medicijntekorten en taakverschikking. Hans Vingerling zet deze koers voort en ziet de toenemende zorgvraag als een grote uitdaging. Hij wil de beschikbaarheid van medicijnen verbeteren en onderzoeken hoe AI en preventie kunnen bijdragen aan een efficiëntere zorg.

Project 'Fit for the Future'

Samen met andere wetenschappelijke verenigingen en de FMS hebben we gewerkt aan 'Fit for the Future'. Dit project richt zich op het onderling slim delen van medewerkers en het verbeteren van samenwerking op HRM-gebied, zodat de inzet van professionals efficiënter en toekomstbestendiger wordt.

Vuurwerkmanifest

Het NOG heeft zich samen met andere medische specialisten sterk gemaakt voor het beperken van consumentenvuurwerk. Via het breed gedragen Vuurwerkmanifest hebben we aandacht gevraagd voor de ernstige gezondheidsrisico's, waaronder oogletsels. Dit initiatief benadrukt de noodzaak van strengere regelgeving en betere handhaving.

Benoeming van ereleden

In 2024 zijn Saskia Imhof en Nicoline Schalijs benoemd tot ereleden van het NOG. Met deze onderscheiding erkennen wij hun langdurige inzet en waardevolle bijdragen aan de oogheelkunde en de vereniging.

Inbreng Medisch Specialist 2035

Het NOG heeft actief bijgedragen aan de visie Medisch Specialist 2035. In onze inbreng lag de nadruk op werkplezier en schaarste, met aandacht voor technologische innovaties, duurzame zorg, en de veranderende zorgvraag in een vergrijzende samenleving.

Heidag NOG

Tijdens de jaarlijkse heidag heeft het bestuur, deze keer samen met de voorzitters van de (sub)commissies, de strategische koers voor de komende jaren uitgezet. Centraal staan thema's als technologische ontwikkelingen, onderlinge verbinding, werkplezier, schaarste in de zorg en de positionering van de oogarts. Daarbij ligt de focus op de toegevoegde waarde van oogzorg voor de kwaliteit van leven.

Visuele armoede – brillen voor kinderen

Het NOG zet zich, samen met o.a. Vision2020 en de Nederlandse Vereniging voor Orthoptisten, in om brillen toegankelijk te maken voor kinderen van ouders die de kosten hiervoor niet kunnen dragen. Ongecorrigeerd slecht zicht kan leerachterstanden en sociale ongelijkheid veroorzaken. Door deze inzet helpen wij mee aan het creëren van gelijke kansen voor alle kinderen.

Communicatie naar leden en media

In 2024 hebben we vaker actuele thema's onder de aandacht gebracht in de media, zoals visuele armoede, preventie en de impact van beeldschermgebruik op myopie. De 20-20-2-regel – elke 20 minuten schermtijd, 20 seconden pauze en 2 uur buiten spelen – werd actief gepromoot. Ook naar de leden hebben we actiever gecommuniceerd over de activiteiten binnen het NOG en de opgeleverde producten, zoals richtlijnen.

